

تاریخ آموزش و پرورش و مدارس مسجد سلیمان

تألیف: دانش عباسی شهنی

انتشارات سیب کال

۱۳۹۳

سرشناسه : عباسی شهنی، دانش، ۱۳۴۶ -
عنوان و نام پدیدآور : تاریخ آموزش و پرورش و مدارس مسجدسلیمان
مشخصات نشر : اهواز: سیب کال ۱۳۹۳.
مشخصات ظاهری : ۳۱۷ص: مصور، جدول، نمودار؛ ۲۹×۲۲ س.م.
شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۷۸-۰۳-۶
وضعیت فهرست نویسی : فیپای مختصر
یادداشت : این مدرک در آدرس <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است.
رده بندی کنگره :
رده بندی دیویی :
شماره کتابشناسی ملی : ۳۷۷۲۴۷۷

انتشارات سیب کال
تاریخ آموزش و پرورش و مدارس مسجدسلیمان
دانش عباسی شهنی
چاپ اول: ۱۳۹۳
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
ویراستار: عباس باوری
طرح روی جلد و کتاب آرا: شمس قنبر زاده
حروفنگار: بابک ارزانی
حق چاپ برای نویسنده محفوظ است
شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۷۷۸-۰۳-۶

اهواز: خیابان سلمان فارسی (نادری) پاساژ کارون. طبقه اول. واحدهای اداری. راهروی اول. واحد ۷

همراه: ۰۹۱۶۸۲۹۱۰۶۷

sib.nashr@gmail.com / www.sibekaal199.ir

فصل اول: گذری بر اوضاع مسجدسلیمان

- جغرافیای شهرستان مسجدسلیمان
- تاریخ شهرستان مسجدسلیمان
- مکتب‌خانه (نظام آموزش سنتی)
- زمینه‌های ترقی خواهی ایران و تأسیس فرهنگ مسجدسلیمان
- کمک‌ها و خدمات شرکت نفت به آموزشی و پرورش
- اقدامات اولیه‌ی شرکت نفت در خصوص تأسیس مدارس
- اهداف شرکت نفت از اعانه‌ی سالیانه و کمک به وزارت معارف
- انجمن فرهنگی و مدارس غیرمسلمانان (آرامیه، خارجی‌ها، هندی‌ها)

فصل دوم: تحولات آموزشی

- دوره‌های پیش‌دبستانی، ابتدایی، راهنمایی و متوسطه
- وضعیت معارف و کتاب‌های درسی
- علل مسافرت عده‌ی زیادی از دانش‌آموزان در سال ۱۰ - ۱۳۰۹
- امتحانات، تعلیمات اجباری، اکابر، کلاس‌های شبانه
- سپاه دانش، پیکار بای سواد، نهضت سوادآموزی
- وضعیت مناسب آموزشی مسجدسلیمانی‌ها در گذشته
- تاریخچه‌ی گروه‌های آموزشی و فعالیت‌های گروه هنر
- علل گسترش مدارس، تفتیشیه و بازرسی
- آموزش ضمن خدمت مرکز تربیت معلم یک‌ساله
- عوامل تأثیرگذار در شکل‌گیری مدارس
- نگاهی آماری به اوضاع فرهنگی و آموزشگاه‌ها
- کنکور، طرح کاد و آموزشگاه‌های غیردولتی

فصل سوم: تحولات پرورشی

- امور تربیتی، پیش‌اهنگی و تربیت‌بدنی
- سازمان جوانان شیر و خورشید (هلال‌احمر)
- انجمن خانه و مدرسه (اولیاء و مربیان)
- بهداشتی و بهداشت، تغذیه رایگان،
- مشاوره و راهنمایی در مدارس
- نمایش و موسیقی، برنامه‌های هنری دبیرستان مهر
- سرگرمی‌ها، سازمان دانش‌آموزی
- انجمن‌های دانش‌آموزان و فعالیت‌های فوق‌برنامه
- کانون تربیتی، سینما فرهنگ و فعالیت‌های فرهنگی و هنری

فصل چهارم: تحولات ساختاری و چالش‌ها

- ساختار وزارت خانه و آموزش و پرورش مسجدسلیمان
- مکان‌های اداره و شورای آموزش و پرورش منطقه‌ای

- نام‌های اداره آموزش و پرورش از مشروطه تاکنون
- خیرین فرهنگ و وضعیت استخدامی معلمان
- نمایندگی‌های مسجدسلیمان (هفتکل، لالی، اندیکا)
- معضلات اصلاحات از بالا
- کمبودها و مشکلات (مهاجرت روستاییان و...)

فصل پنجم: تحولات سیاسی - اجتماعی

- نقش معلمان و دانش‌آموزان در تحولات سیاسی - اجتماعی
- یادی از کرامت الله دانشیان، سردار شهید مسلم خاتمی و شهید داریوش محمدی
- فضای سیاسی بعد از جنگ جهانی دوم در ایران و فرجام آن
- فرهنگیان و سیاست، وضع معیشتی و اعتراضات مربوطه
- اوراق قرضه ملی، فرهنگیان و احزاب
- ابتکارات، کانون‌های هنری و دستگیری دانش‌آموزان
- وضع عوارض شهرداری و کانون صنفی معلمان
- مقاماتی که از فرهنگ مسجدسلیمان بازدید نموده‌اند
- تأثیر جنگ بر آموزش و پرورش و یادی از شهدای فرهنگی

فصل ششم: نگاهی به امور خدماتی و وضع معماری

- انجمن خیریه، جمعیت خیریه نوپا و سازمان خدمات اجتماعی
- شرکت تعاونی اعتبار و صندوق کمک به خانواده‌های فرهنگیان متوفی
- صندوق خیریه امیرالمؤمنین (ع)، تعاون و تأمین اجتماعی
- شرکت‌های تعاونی مسکن فرهنگیان
- شرکت تعاونی مصرف، صندوق وام ضروری
- خدمات رفاهی، باشگاه، درمانگاه
- معماری، تجهیز مدارس و شرایط نامطلوب ساختمان مدرسه

فصل هفتم: آشنایی با رؤسا و سه پیشکسوت آموزش و پرورش

فصل هشتم: آموزشگاه‌های ابتدایی مسجدسلیمان

- بخش اول: آموزشگاه‌های ابتدایی شهری
- بخش دوم: آموزشگاه‌های ابتدایی روستایی

فصل نهم: آموزشگاه‌های راهنمایی مسجدسلیمان

فصل دهم: آموزشگاه‌های متوسطه مسجدسلیمان

نتیجه‌گیری و پیشنهادها

کتابنامه

اسناد و ضمایم

تصاویر

دیباچه

امروزه مطالعه‌ی سرگذشت و حوادثی که برای پیشینیان اتفاق افتاده از ارزش و اهمیت بسیاری برخوردار گردیده است. تاریخ، مطالعه‌ی حیات اجتماعی بشر در بستر زمان بوده و انعکاسی آینه گونه از روابط انسان‌هاست. آموزش و پرورش شالوده و بنیان توسعه‌ی منابع انسانی است. برای مردمی که در روزگار قبل از اختراع خط زندگی می‌کردند، به‌عنوان یک نهاد اجتماعی - تخصصی، از بقیه‌ی زندگی جدا نشده بود و شامل تقلید روزبه‌روز از سالخورده‌گان، آشنایی با فنون لازم، اسطوره‌ها و آگاهی‌های عمومی می‌شد. در حالت عام‌تر، اکثر مردم آموختنی‌ها را از والدین خویش فرامی‌گرفتند؛ لذا نیازی به تأسیس و استقرار نهادهای مستقل برای آموزش و پرورش احساس نمی‌کردند؛ اما در اواخر قرن نوزدهم و با شکل‌گیری و تقویت اندیشه‌ی آموزش همگانی، آموزش در قالب نهاد اجتماعی تخصصی تجلی یافت. بدین ترتیب کارکردهای مختلف آن در همه‌جا به‌صورت تداوم فرهنگ، انتقال اندیشه‌ها از نسلی به نسل دیگر و پرورش نیروهای جدید برای پذیرش نقش‌های فعال، موردقبول واقع شد. یکی از سازمان‌های مهم و مؤثر در جهان امروز و آینده، آموزش و پرورش است؛ سازمانی که الگوی کلیه‌ی نهادها، مؤسسات و بخش‌های رسمی جامعه است. موضوع اساسی و محور اصلی آن «انسان» است و مهم‌ترین و دشوارترین مسئله‌ی مبتلا به انسان تعلیم و تربیت اوست. بروز، ظهور و تکامل نهادهای اجتماعی معلول ارتباط انسان‌ها با محیط و با یکدیگر به‌منظور رفع نیازهای مادی و معنوی است. آموزش و پرورش یکی از نهادهای اجتماعی است که با ماهیت انسانی و تکوین شخصیت فردی و اجتماعی آحاد افراد هر جامعه، رابطه‌ی مستقیم دارد. مأموریت و کار این نهاد، اجتماعی کردن افراد و رشد شخصیت، تحکیم و گسترش اصول اخلاقی و تربیت دینی، پرورش سیاسی فراگیران، ایجاد فرصت اشتغال، نوآوری و خلاقیت و انتقال دانش، مهارت و نگرش‌ها است. به‌عبارت دیگر حال و آینده‌ی هر فرد و جامعه را باید در آیینی تمام‌قد نظام تعلیم و تربیت آن بنگریم. تربیت انسان متفکر و متعهد، مسئولیت‌پذیر و آینده‌نگر، عدالت‌خواه و ایثارگر از جمله نتایج مترتب بر آموزش و پرورش کارا و اثربخش است.

گهر بی‌هنر زار و خوار ست و سست به فرهنگ باشد، روان تندرست

نقش و اهمیت روزافزون آموزش و پرورش از یک‌طرف و ضرورت توجه به ابعاد اجتماعی، تاریخی و ... آن در مسجدسلیمان از طرف دیگر، توجه مرا به این نهاد مهم جلب کرد که راجع به آن کتابی نگارم؛ چرا که رود زمان شتابان در حال گذر است و می‌بایستی قبل از فوت و یا هر حادثه‌ای که ممکن است برای افراد آگاه به امور رخ دهد؛ از محفوظات و اطلاعات اشخاص مطلع استفاده نمود. هدف اصلی کتاب حاضر، بررسی و مطالعه‌ی مسائل آموزش و پرورش از دیدگاه تاریخ، جامعه‌شناسی و نیز تحلیل از فرهنگیان عزیز و همکاران ارجمند است. بدین منظور مباحث آن به‌گونه‌ای تنظیم شده که جنبه‌های تاریخی و اجتماعی آن بر سایر جنبه‌های تالیفی غالب باشد. به‌هر حال غرض نقشی است که از ما باز ماند تا خدمتی به شهر مسجدسلیمان کرده باشیم و ادای دین به زادگاهم نمایم و خاکش را توتیای چشمم سازم تا چه قبول افتد و چه در نظر آید. در این اثر سعی شده که تا حد امکان مطالب ذکر شده مستند به ارقام، شواهد، عکس و آمار باشد و در جاهایی که به نام مدیر و یا مواردی اشاره نشده، مدارکی در دسترس نبوده است. چرا که بر اساس قانون امحای اوراق زائد، اکثر مدارک مفید، از بین رفته و در مسجدسلیمان سوابق درخور و ضروری برجای نمانده است. لذا فقدان منابع، مسافرت نگارنده را به تهران، اصفهان، اهواز و ... و صرف هزینه‌ی شخصی جهت اقامت و به دست آوردن اسناد، تورق اطلاعات ارزشمند، لازم می‌نمود که خود حدیث مفصلی دارد آنچه در پیش روی دارید حاصل هشت سال زحمت مستمر است تا کتابی این چنین تهیه و تدوین شده است. اقدام انجام شده، گامی مؤثر در جهت آشنایی مردم با بخش‌های مختلف آموزش و پرورش مسجدسلیمان و پیشینه‌ی هر کدام از آن‌هاست. امیدوارم که محتوای آن برای همه‌ی دست‌اندرکاران، فرهنگیان، دانش‌آموزان و علاقه‌مندان سودمند باشد و اساتید، صاحب‌نظران، دانشجویان و دیگران با خواندن کتاب و ارائه‌ی رهنمودها و پیشنهادهای سازنده‌ی خود، نگارنده را در اصلاح و تکمیل آن یاری دهند.

ما بدان مقصد عالی نتوانیم رسید هم مگر پیش نهد لطف شما گامی چند

پس از قبولی در کنکور و گذراندن درس‌های نظری، این پژوهش چندساله به‌عنوان پایان‌نامه‌ی کارشناسی ارشد در دانشگاه آزاد اسلامی واحد شوشتر نیز ارائه گردید.

در پایان لازم می‌دانم، از زحمات و مشورت‌های همه‌ی کسانی که در این اثر فرهنگی با راقم سطور همکاری کرده‌اند سپاسگزاری نمایم و در مقابل آن‌ها سر تعظیم فرود آورم.

اجرتان با ایزد و عزت مستدام

دانش عباسی شهنی